

Een hoogstamboomgaard is een karakteristiek landschapselement, bestaande uit meerdere fruitbomen op een weide, vaak omhaagd. De eerste zijtakken groeien op minimaal 1.80 meter boven de grond uit de stam.

Algemene plantinstructie

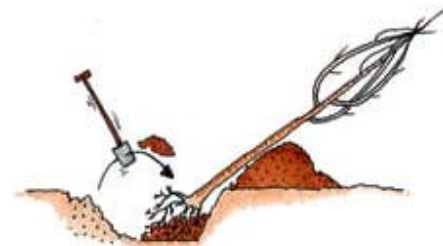
1. Het aanplanten van een boomgaard kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest.
2. Voor de aanplant van een boomgaard is het aan te bevelen om oude rassen van hoogstam fruitbomen met de maatvoering 7-9 cm omtrek te gebruiken. Oude rassen zijn vaak minder ziektegevoelig. Bestrijdingsmiddelen zijn niet nodig.
3. Indien u niet direct alle bomen kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

Specifieke instructie aanplant

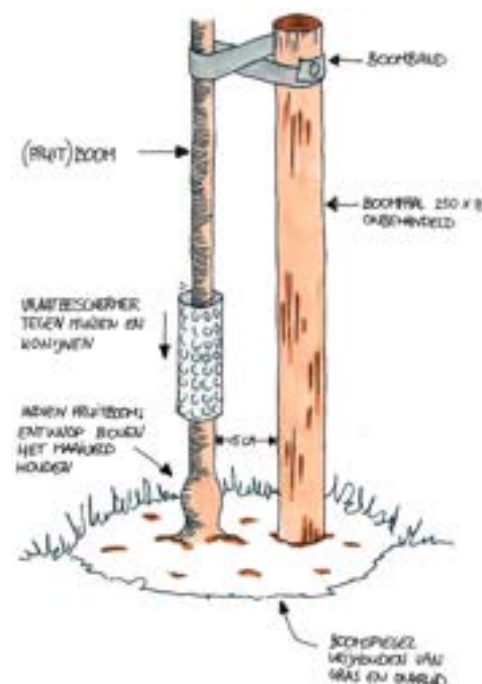
1. Bomen en hoogstamfruitbomen worden geleverd met boompalen en een boomband. Dit materiaal dient gebruikt te worden bij de aanplant. Als u de bomen in een rij gaat planten, zet dan altijd eerst een lijn uit waar langs u gaat werken.
2. Hoogstambomen kunnen meer dan 10 meter hoog en breed worden. Het is daarom belangrijk bij aanplant de fruitbomen op ruime afstand van elkaar te planten. Plant daarom appelbomen minstens 10 meter uit elkaar, peren en kersen 8 meter en pruimen 6 meter uit elkaar.
3. Voor het planten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat moet daarom een afmeting hebben van 70x70x70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los. De bomen verankeren zich namelijk beter in losgemaakte grond.
4. Voordat de boom geplant wordt, plaatst u de boompaal in het plantgat (maat 250 cm bij 8 cm), op ongeveer 15 cm van de te planten boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuidwesten), waar u de jonge boom met een brede band aan bevestigt. De boompaal moet minimaal 75 cm in de grond komen te staan. **Pas op voor kabels en leidingen!** Plaats de boom waaraan de minst ontwikkelde takken zitten op het zuiden. het kleurverschil tussen de wortels en de stam geeft de plantdiepte aan welke op de kwekerij is toegepast. Deze diepte moet ook op de definitieve plaats worden aangehouden. Zorg dat de wortels uitgespreid kunnen liggen. Pas bij arme grond bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.
5. U kunt nu het plantgat aanvullen met losse grond. Tijdens het dichtgooien dient u de boom enige keren heen en weer te schudden, zodat de grond goed tussen de wortels komt. Trap tijdens het vullen de grond licht aan en zorg ervoor dat de boom recht staat. Vul het gat en bevestig de boomband **bovenaans** de paal. Spoel tenslotte met een emmer water het plantgat aan.

Boomgaard

Opkuilen plantmateriaal

Aanbrengen vaatbeschermer, boompaal en boomband.

Instructies na aanplant

1. Plaats een boombeschermer rondom de boom, om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
2. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste 2 jaar na aanplant voldoende water in droge perioden.
3. Boompalen zijn meestal twee groeiseizoenen noodzakelijk om de jonge boom te ondersteunen. Daarna is de boom in de regel voldoende geworteld en kunnen de boompalen en boomband worden verwijderd.

Beheerinstructies

Bij fruitbomen onderscheiden we twee belangrijke families. De eerste zijn appels en peren (pitvruchten) en de tweede zijn pruimen, kersen, perzik ed. (steenvruchten).

Appels en peren

Het snoeien van fruitbomen wordt al eeuwen toegepast. Het snoeien van de fruitboom in de jeugdfase wordt de vormsnoei genoemd. De vormsnoei zorgt voor een bepaald model. Wanneer dat model is bereikt volgt de onderhouds-snoei. Ook kunnen fruitbomen op verschillende manieren gesnoeid worden afhankelijk van het doel, bijvoorbeeld voor productie of voor het landschappelijk beeld.

Vormsnoei

De vormsnoei is vooral belangrijk bij de jonge bomen en vindt plaats in de maanden januari-maart. Elke soort heeft zijn eigen specifieke vorm. Bij de appel wordt over het algemeen een bolvorm aangehouden zonder harttak. Peren vormen van nature meer een kroon met een harttak. Deze kroon krijgt meer een piramidale vorm. Nadat de fruitboom is aangeplant is het belangrijk direct de eerste vormsnoei toe te passen. Uit het gestel worden vaak niet meer dan 4 gesteltakken aangehouden, de overige takken kunnen worden weggesnoeid. Hierdoor ontstaat er een compacte, evenwichtige kroon die goed kan uitgroeien. Het accent ligt bij vormsnoei op de scheutgroei, minder belangrijk is in deze fase de vruchthoutvorming. Bij vormsnoei is het heel belangrijk dat op een juiste manier wordt gesnoeid.*

Na het snoeien van de gesteltakken zullen kleine zijtakjes worden gevormd. Deze dient u niet weg te snoeien want dit worden de takjes waar vruchtknoppen, en later de vruchten aan komen.

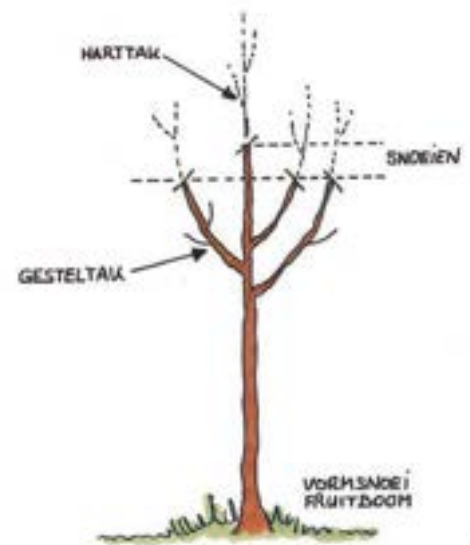
Afhankelijk van de soort kunt u kiezen voor het behouden of weghalen van de harttak.

Gemiddeld komen er aan jonge vruchtbomen na definitieve aanplant de eerste 5 jaar geen vruchten. De eerste jaren de eventuele vruchten niet laten volgroeien, maar er uit halen (plukken). De twijgen zijn vaak nog niet sterk genoeg en in de eerste jaren is het belangrijk dat de energie naar de groei gaat en niet naar de bloei.

Voor de productie van fruit neemt de boom veel voedingstoffen uit de bodem op. Daarom is voor fruitproductie een jaarlijkse bemesting nodig. Voor behoud van landschappelijke waarde is bemesting eens per twee of drie jaren nodig. Mest kan bijvoorbeeld gedroogde koemest zijn.

Voorbeeld van aanbrengen afrastering op afstand om vraat door vee onmogelijk te maken.

Opbouw takken fruitboom

** Bij twijfel is het beter niet te snoeien. Landschapsbeheer Groningen organiseert jaarlijks een cursus hoogstamvruchtbom snoeien en LBG kan uw boom op offerte-basis vakkundig snoeien. Ook kunt u een abonnement nemen op de vruchtbomen-wacht.*

Onderhoudssnoei

Fruitbomen kunnen het beste jaarlijks gesnoeid worden. Het gaat daarbij om vervanging van minder vitaal, afgedragen vruchthout, het verwijderen van ziek hout en het verwijderen van verkeerd geplaatste nieuwe scheuten. In een regelmatig onderhouden, vitale hoogstamfruitboom zullen elk jaar nieuwe scheuten ontstaan. Bij oudere bomen kunnen op de gesteltakken lange eenjarige loten ontstaan, de zogemaande waterloten. Een deel kan worden gehandhaafd en gebruikt als nieuwe vruchttakken. De anderen, waar geen ruimte voor is, moet u deze geheel verwijderen. Nooit half want dan ontstaan er weer zijtakken en krijg je een boom in een boom. Als u veel en sterk snoeit geeft de boom altijd een (te) sterke groeireactie. Bij veel groei komt de vruchtzetting in gevaar.

Let op! het eerste jaar groeit een loot, het tweede jaar gaat hij vruchtknoppen zetten en het derde jaar kan hij vruchten geven.

Walnoot

Een walnoot geeft na 7 tot 10 jaar vruchten en heeft geen speciale snoei nodig, eventueel opkronen. Moet u een tak verwijderen dan is de beste tijd om dit te doen rond 21 juni, in verband met het bloeden. Een walnoot bloedt, zie bloeden in de begrippenlijst.